

Karácsony II. ünnepe

Alapige: Ézs 60,19-22 (Oltári ige: Lk 2,15-20 ill. Tit 3,4-7)

A bibliai szöveg tanulmányozása:

¹⁹Nem a nap lesz többé napvilágod, és nem a hold fénye világít neked, hanem az ÚR lesz örök világosságod, és Istened lesz ékességed. ²⁰Nem megy le többé a napod, és a holdad sem fogy el, mert az ÚR lesz örök világosságod, letelnek a gyászkod napjai. ²¹Egész néped igaz lesz, örökre birtokában marad az ország; facsemete, amelyet én ültettem, kezem alkotása, amely dicsőségemet hirdeti. ²²A kevés is ezerré nő, a kicsiny is hatalmas néppé. Én, az ÚR nem tétozom, véghezviszem ezt a maga idejében! (RÚF)
(Az ÚF 1990. az utolsó mondatot hozza jelentősebb eltéréssel:
„Én, az ÚR, rövid idő múlva megvalósítom ezt.”)

⁹Nem a nap lesz néked többé nappali világosságod, és fényességül nem a hold világol néked, hanem az Úr lesz néked örök világosságod, és Istened lesz ékességed, ²⁰Napod nem megy többé alá, és holdad sem fogy el, mert az Úr lesz néked örök világosságod, és gyászkod napjainak vége szakad. ²¹És néped mind igaz lesz, és a földet mindörökké bírják, plántálásom vesszőszála ők, kezeim munkája dicsőségemre. ²²A legkisebb ezerre nő, és a legkevesebb hatalmas néppé. Én az Úr, idején, hamar megteszem ezt.
(Rev. Károli)

⁹Nem a nap lesz többé nappali világosságod és fényességül a hold nem világít neked, hanem az ÚR lesz örök világosságod és Istened lesz a te ékességed. ²⁰Nem megy le többé napod és holdad el nem fogy. Mert az ÚR lesz örök világosságod és gyászkod napjai letelnek. ²¹Népedben mindenki igaz ember lesz, örökre birtokbaveszik az országot. Hajtás, amelyet én ültettem, kezem alkotása, amellyel fölkecsitem magam. ²²A kicsiny ezerré lesz és a kevés hatalmas néppé. Én, az ÚR, siettetem, hogy a maga idejére meglegyen.
(Az új protestáns bibliafordítást előkészítő próbafüzet)¹

Héber eredeti szöveg és angol fordítás:

יט לא-יהיה-לך עוד השמש, לאור יומם, ולנגה, הירח לא-יאיר לך; והיה-לך יהנה לאור עולם, ואלהיה לתפארתך.
19 The sun shall be no more thy light by day, neither for brightness shall the moon give light unto thee; but the LORD shall be unto thee an everlasting light, and thy God thy glory.

כ לא-יבוא עוד שמשך, וירחך לא יאסוף: כִּי יהנה, יהיה-לך לאור עולם, וְשָׁלְמוּ, ימי אֲבָלְךָ.
20 Thy sun shall no more go down, Neither shall thy moon withdraw itself; for the LORD shall be thine everlasting light, and the days of thy mourning shall be ended.

כא ועמך כלם צדיקים, לעולם יירשו ארץ; נצר מטעו (מטעי) מעשה ידי, להתפאר.
21 Thy people also shall be all righteous, they shall inherit the land for ever; the branch of My planting, the work of My hands, wherein I glory.

כב הקטן יהיה לאלף, והצעיר לגוי עצום; אני יהנה, בעתה אחישנה. {ס}
22 The smallest shall become a thousand, and the least a mighty nation; I the LORD will hasten it in its time. {S}²

¹ Ésaías próféta könyve - A héber eredetiből fordította a Magyar Bibliatanács Ószövetségi Szakbizottsága Budapest, 1966)

² <http://www.mechon-mamre.org/p/pt/pt1060.htm>

LXX fordítás:

¹⁹ καὶ οὐκ ἔσται σοι ὁ ἥλιος εἰς φῶς ἡμέρας, οὐδὲ ἀνατολὴ σελήνης φωτιεῖ σοι τὴν νύκτα, ἀλλ' ἔσται σοι κύριος φῶς αἰώνιον καὶ ὁ θεὸς δόξα σου.

²⁰ οὐ γὰρ δύσεται ὁ ἥλιός σοι, καὶ ἡ σελήνη σοι οὐκ ἐκλείψει· ἔσται γὰρ κύριός σοι φῶς αἰώνιον, καὶ ἀναπληρωθήσονται αἱ ἡμέραι τοῦ πένθους σου.

²¹ καὶ ὁ λαός σου πᾶς δίκαιος, καὶ δι' αἰῶνος κληρονομήσουσιν τὴν γῆν, φυλάσσων τὸ φύτευμα, ἔργα χειρῶν αὐτοῦ εἰς δόξαν.

²² ὁ ὀλιγοστός ἔσται εἰς χιλιάδας καὶ ὁ ἐλάχιστος εἰς ἔθνος μέγα· ἐγὼ κύριος κατὰ καιρὸν συνάξω αὐτούς.³

Franz Eugen Schlachter német fordítás

*és hozzá kapcsolva John MacArthur kommentárja német fordításban:*⁴

¹⁹ Die Sonne wird nicht mehr dein Licht sein am Tag, noch der Mond dir als Leuchte scheinen, sondern der HERR wird dir zum ewigen Licht werden, und dein Gott zu deinem Glanz. ²⁰ Deine Sonne wird nicht mehr untergehen und dein Mond nicht mehr verschwinden; denn der HERR wird dir zum ewigen Licht werden, und die Tage deiner Trauer sollen ein Ende haben. ²¹ Und dein Volk wird aus lauter Gerechten bestehen und das Land auf ewig besitzen als eine von mir angelegte Pflanzung, ein Werk meiner Hände, mir zum Ruhm. ²² Der Kleinste wird zu Tausend werden und der Geringste zu einem starken Volk; ich, der HERR, werde das zu seiner Zeit rasch ausführen!

60,19 Sonne wird nicht mehr ... ewigen Licht. Jesaja blickt über das Tausendjährige Reich hinaus und sieht das neue Jerusalem, das auf das Millennium folgen wird (Offb 21,23; 22,5). Bei seiner prophetischen Perspektive war es ihm nicht möglich, zwischen der ewigen und der zeitlichen Phase des künftigen Reiches zu unterscheiden. Ebenso konnten die atl. Propheten nicht zwischen dem ersten und zweiten Kommen Christi unterscheiden (vgl. 1Pt 1,10.11).

60,20 Trauer ... Ende. Im ewigen Reich der neuen Schöpfung werden die Untertanen keine Tränen mehr vergießen (Offb 21,4).

60,21 das Land auf ewig besitzen. Israel wird das Land erben, das Abraham verheißen war (1Mo 12,1.7; 13,15; 15,18). Im Tausendjährigen Reich wird dies das Land Israel sein, wie wir es heute kennen. Im ewigen Reich wird es das Neue Jerusalem sein, die Hauptstadt der neuen Schöpfung. **mir zum Ruhm.** Die höchste Bestimmung Israels ist, den Herrn zu verherrlichen (49,3; 61,3).

60,22 Kleinste ... starken Volk. Israels enormes zahlenmäßiges und kräftemäßiges Wachstum, das aus dem Wirken des Herrn resultiert, wird diese Nation auf eine nie zuvor gekannte Vorrangstellung in der Welt bringen.

Általános megjegyzés Ézsaiás könyvéhez – a szerzőség kérdése

Ézsaiás könyve egészének egységes szerzőségét a 18. század végétől *Eichhorn*, majd mások is megkérdőjelezték, arra hivatkozva, hogy a könyv 40-66. fejezetei „más korról” szólnak és Círus / Kóros / Kürosz neve is említésre kerül a könyvben, (44,28; 45,1) aki Kr. e. 540-ben győzelmet aratott a babiloni birodalom felett. Úgy vélik ezek a kutatók, hogy erről a korról valaki másnak kellett írnia, nem a „történeti” Ézsaiásnak. Ekkor jobb híján Deutero-Ézsaiásnak („második Ézsaiásnak”) nevezték el az „ismeretlen” szerzőt.

³ LXX <http://www.bibelwissenschaft.de/online-bibeln/septuaginta-lxx/lesen-im-bibeltext/bibel/text/lesen/stelle/23/600001/609999/ch/70cb93487befa1da03537c227a204cc8/>

⁴ STUDIENBIBEL, SCHLACHTER VERSION 2000 - CLV · Christliche Literatur-Verbreitung Bielefeld³ 2004 (neue deutsche Rechtschreibung); 996-997. oldal (© der Originalausgabe 1997 Nelson / Word Publishing Group, Nashville Originaltitel: The MacArthur Study Bible)

Duhm 1892-ben kommentárjában (miközben elismerte, hogy a „deutero-ézsaiásnak” nevezett szövegrészek sem babiloni földrajzi, növényzeti stb. viszonyokat tükröznek, hanem palesztinaiakat) az 56-66. fejezetekről azt állította, hogy egy „harmadik Ézsaiás” (Trito-Ézsaiás) műve; majd későbbi kutatók (pl. *Fohrer, Otto Kaiser, Westermann*) ezt a tíz fejezetet töredékek gyűjteményének ítélték, és úgy gondolták, hogy Deutero-Ézsaiás tanítványaitól származik. Az utóbbi időben sok ószövetségi bevezetés már nem beszél Trito- azaz harmadik Ézsaiásról, mondván, hogy a 40-55. és az 56-66. részek között nagy a formai és tartalmi rokonság.

Konzervatív írásmagyarázók viszont – mint pl. *Gleason L. Archer* – azzal érvelnek, hogy a 40. fejezettől kezdődő szakaszok nyelvezetében is megtalálhatók a könyv egészének jellemző kifejezései, a babiloni fogsággal és az abból való szabadulással kapcsolatos szakaszoknak is prófécia jellege van (viszont hiányzik a konkrét babiloni viszonyok tükröződése!). Ami pedig a Kóres-próféciát illeti, egy jövendő uralkodó nevének prófétai megjelölését másutt is megtaláljuk az Ószövetségben: lásd 1Kir 13,1-2! **Nincs kényszerítő ok arra, hogy megkérdőjelezzük a történelmi Ézsaiás szerzőségét az egész könyv anyagára vonatkozóan.**

A kánontörténet alapján is azt láthatjuk, hogy Ézsaiás könyve **mindig egységet** képezett, és soha nem volt külön részekre bontva. A Septuaginta, az Ószövetség görög fordítása (Kr. e. 280), Jesua ben Sirach (Kr.e. 190) és a kumráni leletek is így dokumentálják. A könyvből magából is világosan kitűnik az az igény (lásd pl. Ézs 34,16!), hogy az ÚR Lelke által ihletett szöveg van a kezünkben.

Mindezek fölött érdemes maguknak a **Jézus Krisztusról tanúskodó újszövetségi szerzőknek** a bizonyágtételét komolyan vennünk e tekintetben. A szeretett tanítvány pl. ezt írja (összekapcsolva Ézs 6. és 53. igéit): ³⁷Noha ennyi jelt tett előttük, mégsem hittek benne, ³⁸hogy beteljesedjék Ézsaiás próféta szava, amely így hangzik: „Uram, ki hitt a mi beszédünknek, és az Úr karjának ereje ki előtt lett nyilvánvalóvá?” ³⁹Azért nem tudtak hinni, mert Ézsaiás ezt is mondta: ⁴⁰„Megvakította a szemüket, és megkeményítette a szívüket, hogy szemükkel ne lássanak és szívükkel ne értsenek, hogy meg ne térjenek, és meg ne gyógyítsam őket.” ⁴¹Ezeket mondta Ézsaiás, mert látta az ő dicsőségét, és órála szólt. (Jn 12,37-41).

Az igeszakasz vizsgálata

Az igeszakaszunkat is magában foglaló 58-66. fejezet tartalma: Isten dicsőséges, szabadító beavatkozása, helyreállító cselekvése választott népével. Ezen belül a **60. fejezet** egésze egy **egységet** alkot, melynek témája: **Az ÚR megváltott népének dicsőséges hivatása, boldogsága és örök jövendője.**

A fejezet elején az ismert vízkereszti igeszakaszt találjuk: ¹Kelj fel, tündökölj, mert eljött világosságod, rád ragyogott az ÚR dicsősége. ²Bár még sötétség borítja a földet, sűrű homály a nemzeteket, de fölötted ott ragyog az ÚR, dicsősége meglátszik rajtad. ³Világosságodhoz népek jönnek, és királyok a rád ragyogó fényhez. ... (Ézs 60,1kk). Innét ível a prófécia a fejezet végén lévő, most Karácsony 2. ünnepére kijelölt igeszakaszunkhoz. Mielőtt azonban erre rátérnék, rá kell mutatnom **a fejezetet keretező** (előző és utána következő) szakaszok **messiási jellegére!**

A fejezet előtt ezt találjuk: ²⁰De eljön Sionhoz a Megváltó, Jákób megtérő bűnöseihez! - így szól az ÚR. ²¹Ilyen szövetségem van nekem velük - mondja az ÚR: Lelkem, mely rajtad nyugszik, és igéim, amelyeket szádba adtam, nem fogynak ki a szádból, utódod szájából és utódod utódainak a szájából, mostantól fogva mindörökké - mondja az ÚR. (Ézs 59,20-21). Ezeket a mondatokat idézi – részben kissé eltérő fordításban – Pál apostol, amikor **Isten Izraelnek** adott (eszchatológikus!) ígéretei **változatlan érvényéről** ír: ²⁵Nem szeretném, testvéreim, ha önmagatokat bölcseknek tartva nem vennétek tudomásul azt a titkot, hogy a megkeményedés Izraelnek csak egy részét érte, amíg a pogányok teljes számban be nem jutnak, ²⁶és így üdvözülni fog az egész Izrael, ahogyan meg van írva: „Eljön Sionból a Megváltó; eltávolítja a hitetlenséget Jákób házából, ²⁷és én ezt a szövetségemet adom nekik, amikor eltörlöm bűneiket.” ²⁸Az evangélium miatt tehát ellenségek Isten szemében tiétek, de a kiválasztás miatt kedveltek az ősatyáért, ²⁹hiszen az Isten ajándékai és elhívása visszavonhatatlanok. (Róm 11,25-29).

A fejezet után (közvetlenül a kijelölt igeszakaszt követően) pedig a **Felkent bemutatkozása** áll: ¹Uramnak, az ÚRnak lelke nyugszik rajtam, mert felkent engem az ÚR. ... (Ézs 61,1kk). Ezt olvasta föl

Urunk Názáretben, a zsinagógában, s jelentette be: „Ma teljesedett be ez az írás fületek hallatára.” (Lk 4,21).

Ezeket a messiási, tehát **Krisztusra mutató összefüggéseket** fölfedezve figyelhetünk most már erre, a **lényegében eschatológikus igeszakaszra**. Az **Izrael maradékának helyreállítására** irányuló, **földi** vonatkozású ígéretek (21-22.v.) **egybefonódnak az ÚRnak azokkal az ígéreteivel**, amelyek **túlmutatnak minden földi valóságon** és az **örökkévalóságba** vezetnek (19-20.v.). Prófétai együttlátásnak szoktuk nevezni ezt, ahogyan az Ószövetségben összekapcsolódnak az Izrael népe földi üdvére és Isten örök új teremtésére vonatkozó kijelentések, illetve a Krisztus első és második eljövételét együtt bemutató igék. (Olyan ez, mint amikor távolról szemlélünk egy hegyvonulatot, közelebb érve azután már látjuk a különböző csúcsokat és völgyeket.)

19-20. vers

Ismételten, tehát nyomatékosan szerepel (kissé eltérő szórenddel és igeragozással) mindkét versben az az ígélet, hogy **megváltott népének örök világosságává** (לְאֹרֶךְ עוֹלָם) **maga az ÚR** lesz!

A **nap** és a **hold** említése – azzal a hallatlan kijelentéssel, hogy nem lesz majd szükség rájuk (!) – a teljes Szentírás összefüggésében emlékeztet minket a **teremtés-történetre**: ³Akkor ezt mondta Isten: Legyen világosság! És lett világosság. ⁴Látta Isten, hogy a világosság jó, elválasztotta tehát Isten a világosságot a sötétségtől. ⁵És elnevezte Isten a világosságot nappalnak, a sötétséget pedig éjszakának nevezte. Így lett este, és lett reggel: első nap. ... ¹⁴Azután ezt mondta Isten: Legyenek világító testek az égbolton, hogy elválasszák a nappalt az éjszakától, és meghatározó jelei legyenek az ünnepeknek, a napoknak és az esztendőknél. ¹⁵Legyenek ezek világító testek az égbolton, hogy világítsanak a földre. És úgy történt. ¹⁶Megalkotta Isten a két nagy világító testet: a nagyobbik világító testet, hogy uralkodjék nappal, és a kisebbik világító testet, hogy uralkodjék éjszaka; meg a csillagokat. ¹⁷Az égboltra helyezte őket Isten, hogy világítsanak a földre, ¹⁸és uralkodjanak nappal meg éjszaka, és elválasszák a világosságot a sötétségtől. És látta Isten, hogy ez jó. ¹⁹Így lett este, és lett reggel: negyedik nap. (1Móz 1,3-5.14-19).

Istennek az **özönvíz utáni** ígéletére is gondolnunk kell ezen kívül: ²²Amíg csak föld lesz, nem szűnik meg a vetés és az aratás, a hideg és a meleg, a nyár és a tél, a nappal és az éjszaka. (1Móz 8,22).

Benne rejlik ebben az Ézsaiásnak adott kinyilatkoztatásban az, hogy a **bűn következményeivel** megterhelt és a **sötétség hatalmának** befolyását hordozó **mostani teremtett világ egészen elmúlik** majd, és **az ÚR újjáteremt mindent**. Az Újszövetség utolsó lapjain így találjuk meg ennek végső beteljesedését, **az új, mennyei Jeruzsálemről** szóló próféciaiban (egyértelmű utalásokkal az Ézs 60 ígéreire!): ²³Napra sincs szüksége a városnak, sem holdra, hogy világítsanak neki, mert az Isten dicsősége világosította meg, és lámpása a Bárány: ²⁴a népek az ő világosságában fognak járni, és a föld királyai oda viszik be dicsőségüket. ²⁵Kapuit nem zárják be nappal, éjszaka pedig nem lesz. ²⁶A népek odaviszik dicsőségüket és tiszteletüket, ²⁷tisztátalanok pedig nem jutnak be oda, sem olyanok, akik utálatosságot vagy hazugságot cselekszenek: hanem csak azok, akik be vannak írva a Bárány életkönyvébe. (Jel 21,23-27).

Ugyanakkor ezeknek az örökkévalóságba mutató isteni ígéreteknek a **jelen-valóságát** (!) is meghirdeti az Újszövetség a **teremtő Igének**, tehát **az ÚRnak evilágba történt eljövételével**: ¹Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige. ²Ő kezdetben az Istennél volt. ³Minden általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami létrejött. ⁴Benne élet volt, és az élet volt az emberek világossága. ... ¹⁴Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal. (Jn 1,1-4.14). Ezért mondhatjuk azt, hogy ez a prófécia ugyan **még nem** teljesedett be **betű szerint**, de lelkiileg **már** beteljesedett **bizonyos módon** azok életében, **akik hit által befogadták Jézus Krisztust**: „az ÚR lesz örök világosságod, letelnek a gyászod napjai” (20b.v.), – mert az ÚR Jézus így szól: „Én vagyok a világ világossága: aki engem követ, nem jár sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága.” (Jn 8,12).

Mostani világunkban állandó harc folyik a **világosság és a sötétség ura** között az ember lelkéért. **Isten azért küldte le erre a földre az Ő Fiát**, hogy **kiszabadítsa** a benne hívőket a sötétség, a **Sátán uralma alól**. Akik hit által elfogadták Jézus Krisztust, az igazi világosságot, azoknak az életében megsemmisül a sötétség uralma, a hazugság, a hamisság és a képmutatás. Ez nem azt jelenti, hogy egy hívő ember soha nem tud hazudni stb., hanem azt, hogy a legkisebb hazugság is, amit gondol, kimond, vagy tesz, azonnal gyötrelmet idéz elő a lelkiismeretében, a

szívében, vagyis az ÚR világossága azonnal fölveszi a harcot a sötétség ellen és kiűzi onnan.

Isten azonban azt is akarja, hogy megváltott gyermekei **az Ő világosságának hordozói** legyenek ebben a világban. Azok a hívő emberek, akik **már most az ÚR világosságában** járnak, akik igazán tudnak **gyönyörködni Jézus Krisztusban**, az Ő szavában, ismeretében, igazságában, **az ÚR ékességét**, szépségét hordozzák az életükben. Isten arra szánta az életünket, hogy **áldására** legyen az egész világnak, de különösen azoknak, akik Őt keresik.

Isten minden megváltott gyermeke átélheti már most annak valóságát is, hogy „letelnek gyászod napjai”. Akik átmentünk a halálból az életre (vö. Jn 5,24), a sötétségből a világosságra, tudjuk, hogy **a halál sem szakíthat el Krisztus szeretetétől!** Sőt: ²⁰Nekünk pedig a mennyben van polgárjogunk, ahonnan az Úr Jézus Krisztust is várjuk üdvözítőül, ²¹aki az ő dicsőséges testéhez hasonlóvá változtatja a mi gyarló testünket, azzal az erővel, amellyel maga alá vethet mindeneket. (Fil 3,20-21).

21-22. vers

Az ítélet alá került Izraelnek ezt hirdeti az ÚR prófétája: „egész néped igaz lesz”. **Történelmileg** ez csak a nép megtérő „**maradék**” lehet (vö. Ézs 10,21), **üdvörténelmi** szempontból viszont az „**egész**” nép, annak **minden** egyes tagja (וְעַמְּךָ כֻּלּוֹ). Így válik érthetővé az is, amikor Pál apostol a már idézett Róm 11,26-ban az „egész Izrael”-ről beszél. De a „maradék” és az „egész” együttesen jelenik meg az Izrael 12 törzséből elpecsételt 144.000 bemutatásában is (egyszerre meghatározott / véges szám, ugyanakkor mégis teljességet kifejező – vö. Jel 7,4 stb.).

Hogyan is lehet valaki **Isten előtt igaz** (קִיָּיִ)?

A „**saját igazsággal**”, ti. amikor az ember „tulajdonít” magának igazságot és azt gondolja, hogy teljesítményével, „érdemével” igazolhatja magát Isten előtt, már az Ószövetség is radikálisan **leszámol**. Ezt olvassuk Ézsaiásnál is: „Mindnyájan olyanok lettünk, mint a tisztátalanok, minden igazságunk olyan, mint a szennyes ruha. Elhervadunk mindnyájan, mint a falevél, bűneink elsodornak bennünket, mint a szél.” (Ézs 64,5). Isten megmentő, üdvözítő kegyelmére viszont – amelyet a Felkent / Krisztus hoz, akin „az ÚRnak Lelke nyugszik” (vö. Ézs 61,1) – így válaszol a hívő szív: „Nagy örömöm telik az ÚRban, víg öröme indít Istenem, mert az üdvösség ruhájába öltöztetett, az igazság palástját terítette rám” – מְעִיל צְדָקָה יַעֲטֵנִי (Ézs 61,10a). Igen, **igazzá lenni** csak úgy lehet, ahogyan **a szenvedő Szolgáról** szólt előre az ézsaiási prófécia: „Igaz szolgám sokakat tesz igazzá ismeretével, és ő hordozza bűneiket” – הוּא יִסְבֵּל, וְעֹנֵתָם; לְרַבִּים; וְצַדִּיק עֲבָדֵי, יִצְדִּיק וְצַדִּיק עֲבָדֵי (Ézs 53,11b).

Amikor **az ország, a föld örök birtoklásáról** szól a próféta, érdemes itt *Kálvin* kommentárját⁵ idézni (és megfigyelni, hogyan próbálja az Izraelnek szóló ígéretet az egyház számára értelmezni):

És a földet mindörökké bírják. Kétsége sincs afelől, hogy ezekkel a szavakkal a próféta Júdeát tartotta szem előtt, s közvetve szembeállította a helyreállítás idejét a már küszöbön álló fogság idejével. Mintha ezt mondta volna: „Noha kiüzöm népemet az örökségből, hetven év múlva mégis helyreállítom őket, hogy birtokolhassák mindörökké”. Emellett azt is észre kell venni, hogy mikor az „igazakra” korlátozza a Sion népének adott ígéretet, abban benne foglaltatik egyfajta helyesbítés is azért, hogy kizárja a képmutatókat, akik hamisan és indokolatlanul vonatkoztatják magukra azt, ami Isten igazi gyermekeiről hangzik el.

Ez a kijelentés tehát összhangban van ezekkel a szavakkal: „Bizony jó Izraelhez az Isten, azokhoz, a kik tiszta szívűek!”, ahol a zsoltáros az „Izrael” nevet, amit mindenki hangoztatott, senki másnak nem tulajdonítja, csak Isten őszinte imádoinak (Zsolt 73:1). Ugyanez a jelentése ebben az igeversben a „néped” kifejezésnek, azaz a maradéknak, amely meg lesz tisztítva a beszennyeződésétől. Ez nem minden vonatkozásban teljesedett be a zsidókban, de a kezdet velük indult el, mikor visszakerültek a szülőföldjükre, de közreműködésükkel később az egész Föld amazoknak, mármint Isten gyermekeinek adatott. Mert ahogyan korábban a templom helyreállításáról beszélt, ami nem Jeruzsálemben fejeződött be teljesen, hanem ki kellett terjednie az egész világra, úgy a föld birtoklását sem szabad csak Júdeára korlátozni, mivel az is kiterjedtebb, s minden ember elhívást kap arra, hogy hit által Ábrahám gyermekévé és a föld örökösévé váljon (Gal 4:28).

⁵ <https://drive.google.com/drive/folders/0B9PSnQuow3GXbDIFdHpPai1YX00> – *Kálvin János*: Ézsaiás könyvének magyarázata (doc); 902. oldal

Isten munkája Őt „ékesíti”: az embernek nincs itt semmi dicsekedni valója. Ő „ülteti el” azt, amit itt a **נָצַח** szóval jelöl az eredeti szöveg, s a fordítások így adják vissza: facsemete / vesszőszál / hajtás. Ugyanez a szó Ézs 11,1-ben („hajtás”) egyértelműen messiási tartalmú: Vesszőszál hajt ki Isai törzsökéről, hajtás sarjad gyökereiről. **Izrael** népe köréből, a „kivágott” királyi családból kellett származnia és eljönnie a megígért **Üdvözítőnek**, de a többiekért is: minden nép, mindenféle ember számára.

Az ÚR cselekvésének az is a jellemzője, hogy **kicsiny kezdetből** hoz elő **hatalmasat** és csodálatosat! Azt mondja itt az igében, hogy „a kevés is ezerré nő”. Az Izraelnek hangzó ígéretről nekünk eszünkbe juthat **Jézus Krisztus Urunk** biztató szava: „Ne félj, te kicsiny nyáj, mert úgy tetszett a ti Atyátoknak, hogy nektek adja az országot!” (Lk 12,32). Igen hatalmas nép („megszámlálhatatlan sokaság”! – vö. Jel 7,9) lesz majd ott végül az Ő dicsőségében, akik örökké dicsőítik az Ő nevét. Adja az ÚR, hogy mi mindnyájan ott legyünk!

A 22. vers utolsó szavának (**נִשְׂתַּחֲוֶה**) jelentését többféle módon keresik a fordítások. Alapértelmét a **שָׁחָה** ige gyök Hifil alakjaként így adja meg *Pollák Kaim* szótára⁶: **siettetni, sietve hozni**. Tömören tehát így lehet lefordítani az igeszakasz utolsó sorában az ÚR ígését: „**a maga idejében siettetem**”. Azt az időt Ő szabja meg, **mi nem siettethetjük**. Istennek van egy rendje és e szerint a rend szerint mindent meg fog valósítani a maga idejében. Ez a folyamat csak nekünk hosszú, de isteni szempontból igen közel van mindaz, amiről Ézsaiás könyvének próféciájából olvastunk.

Addig is, lám, a világ minden részébe odahelyezte már az ÚR az övéit, mint az Ő örök világosságának hordozóit, hogy ki-ki a maga helyén világítson, és hirdesse **Krisztusban megjelent** üdvözítő kegyelmét (vö. Tit 2,11-15), örök, szabadító, éltető szeretetét.

Az igehirdetés felé

Karácsonykor mi ezt ünnepeljük: ... amikor eljött az idő teljessége, Isten elküldte Fiát, aki asszonytól született a törvénynek alávetve, hogy a törvény alatt levőket megváltsa, hogy Isten fiaivá legyünk. (Gal 4,4-5). A **Fiú emberré** üresítette magát, hogy **Megváltónk, Szabadítónk** legyen, hogy **váltságszerző** haláláért velünk lehessen, megmenthessen bűnből, halálból, gyászból, kárhozatból, sötétség hatalmából, és **örök világosságunk** legyen az **Isten**, aki a maga **idejében** be fogja teljesíteni **minden üdvígését**.

Az ünnep **2.** napjának témája az Agendánkban: **Az új életre indító szeretet**.

Ünnepi igehirdetésünk vázlata erre az énekversre épülhetne talán:

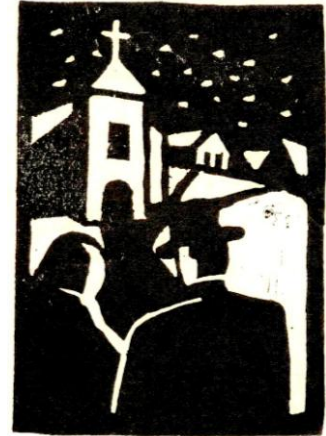
- **Örök világosság jött el,**
- **Betölti földünk fényével,**
- **Hogy legyünk megváltottai,**
- **A világosság fiai”** (EÉ 154,4)

Adámi László
Nyíregyháza

⁶ *Pollák Kaim*: HÉBER-MAGYAR teljes szótár Budapest 1881. (hasonmás kiadás: Budapesti Református Theológiai Akadémia Sokszorosító Műhelye 1981.); 99. oldal

Személyes vallomás:**Eljött hozzánk a sötétség hatalmából megszabadító Világosság**

A nép, amely sötétségben jár, nagy világosságot lát. A halál árnyékának földjén lakókra világosság ragyog.
(Ézs 9,1)

Adami L. 1971.

Kisgyermekként nagyon féltem egyedül a sötétben, sőt még rémálmaim is voltak olykor. Nem hallgathatom el, hogy családukban sok okkult, babonás szokás volt beleszövődve a vallásosságba. Engem is izgattak különféle jóslatok, halottakkal kapcsolatos hiedelmek és hasonló dolgok: nem véletlenül telepedett rám a sötétség nyomasztó hatása! Szerettem viszont, ha apai nagymamám esténként Jézus Krisztusról énekelt, és már ekkor belém ivódott néhány alapvető történet a Bibliából. Sötétségben jártunk, és tapogatózva kerestük – sokszor rossz helyen – a világosságot.

Amikor szülőfalumból Dunakeszire költöztünk, akkor kapcsolódhattam be szüleimmel a rendszeres evangélikus gyülekezeti életbe, és családukban kb. 9 éves koromtól volt Károli fordítású teljes Bibliája, amelyből sokat olvastam s keveset értettem. Múltak az évek, és az istentiszteleteken, gyermek-bibliaórákon sok bibliai történetet, tanítást megismertem. A konfirmációt is nagyon komolyan vettem, noha lelkileg még halott voltam ekkor. Az első meghatározó döntésem – bár még nem a megtérésem – a KISZ-ből való kilépésem lett, 15 és fél évesen. Ez úgy történt, hogy a tagösszeíráskor – komoly vívódás után – megvallottam: nem felelek meg annak a követelménynek, hogy „a KISZ-tag legyen materialista, küzdjön a vallási eszmék ellen”, mert én hiszek Istenben és templomba járok. Erre a színvallásra Jézus Krisztusnak az a szava készített: „*Aki pedig megtagad engem az emberek előtt, én is megtagadom azt az én mennyei Atyám előtt*” (Mt 10,33). Akik emlékeznek azokra az időkre, azok tudják, hogy ezzel a döntéssel az egész továbbtanulásomat is elvághattam volna: Isten azonban kegyelmesen megőrzött, és nem lett ebből az ügyből hátrányom a későbbiekben...

Már 5-6 évesen sokat rajzoltam, és – a rajongva figyelt gőzmozdonyok mellett –, „vallásos” témák is megindítottak: különösen a megfeszített Megváltó! Az általános iskola felső tagozatán (amellett, hogy nagyon érdekelt a történelem és kiemelkedő eredményeim voltak matematikából) egyre többet foglalkoztam a rajzzal. Képzőművészeti szakkörökbe jártam, s ez folytatódott gimnazista koromban is. Gimnáziumi rajztanárunk elsősorban szénrajzokat készítettett velünk, de olykor „különlegesebb” anyagokat is kipróbálhattunk. A KISZ-ből való kilépésem után egy évvel történt, hogy linómetszeteket készíthettünk, mégpedig karácsonyi témát választva. Akkor született a fenti alkotásom.

Mit is próbáltam kifejezni ezzel? A sötétben, szállingózó hóesésben az egyszerű, kicsiny templom felé tart egy házaspár. A templomhoz ösvények vezetnek a falu házai felől, de másokat most még nem látni ezeken az utakon. Csak ők mennek, ketten együtt. Más világítás nincs, mint a hó fehérsége. Még a templomocska is sötét. Tornyának tetején azonban fehéren ragyog, hívogatóan világít a kereszt!

A sötétség szorongató hatalmából, a halál és az ítélet fagyasztó rettenete alól Krisztus világosságába vágyódó szívem vallomása volt ez a linómetszet 1971-ben. Karácsonyra készülve nem a hangulat és a külsőségek – „fenyőillat, gyertyafény” – adták számomra a témát, hanem valamiképpen már ott derengett bensőmben, hogy Isten karácsonyi üzenetének lényege sem más, mint a kereszt ígéje. Isten Fia azért lett emberré, hogy keresztalála által megváltson minket, és mi – Őt befogadva, a sötétség hatalmából megszabadulva – Isten gyermekeivé legyünk. „*Mivel pedig a gyermekek test és vér részesei, ő is hozzájuk hasonlóan részese lett ezeknek, hogy halála által megsemmisítse azt, akinek hatalma van a halálon, vagyis az ördögöt; és megszabadítsa azokat, akik a haláltól való félelem miatt egész életükben rabok voltak*” (Zsid 2,14-15).

Igen, eljött a világba, a halál árnyékának földjén lakókhoz a szabadító Úr Jézus Krisztus. A linómetszet egykori készítője ma, mint az evangélium hirdetője, hív: Jöjjetek Jézushoz, mert nem kell a sötétségben maradni, és járjunk mindnyájan együtt, örömmel, az Ő világosságában!

Adámi László
Nyíregyháza